

UPPSALA
UNIVERSITET

Institutionen för ABM

Utbildningsplan för magisterprogram i biblioteks- & informationsvetenskap

Antagen vid historisk- filosofiska fakultetsnämnden 2005-02-15

Biblioteks- & informationsvetenskap är en tvärvetenskaplig disciplin med framförallt två huvudområden. Det ena området rör studiet av effektiv samling, lagring och återvinning av information (information med semantisk relevans). Det andra området omfattar studiet av informationens samhälleliga betydelse, olika institutioner för informationshantering och inte minst olika typer av bibliotek. De två områdena skall inte ses som avgränsade ämnen utan snarare som varandra överlappande och kompletterande teman som tillsammans bildar disciplinen biblioteks- & informationsvetenskap. Som tvärvetenskap är disciplinen relaterad till bl.a. arkivvetenskap, museologi, datorvetenskap, kommunikationsvetenskap, beteendevetenskap och humaniora i allmänhet. I utbildningsprogrammet studeras dessa huvudområden i två kurser, biblioteks- & informationsvetenskap AB resp. CD, i vilka ingår sammanlagt 15 moment med olika inriktning.

Utbildningen är ägnad att ge en bred och allsidig kunskap om kunskapsorganisation, informationsförmedling, datakommunikation och bibliotek. Några av de frågor som behandlas i utbildningen kan uttryckas på följande sätt: Varför är tillgången till information en nödvändig förutsättning för samhället? På vilka sätt är användningen av information knuten till samhälleliga aktiviteter? Vilken betydelse har biblioteken i samhället? Hur ser behoven och funktionen av information ut för olika användare? Hur finner man lämplig information inom ett område? Vilka möjliga metoder finns att på ett lämpligt sätt sova och ordna det stora flödet av information på alla områden i dagens samhälle? I detta sammanhang läggs stor tonvikt vid såväl teoretiska studier som vid praktiska övningar och hantering av tekniska hjälpmedel som t.ex. datorer och nätverk. Utbildningen förmedlar också grundläggande kunskaper och färdigheter nödvändiga för att förvärva, organisera, underhålla och tillgängliggöra samlingar i olika typer av bibliotek och andra verksamheter inom informationsområdet.

Kurser som ingår i programmet:

Magisterprogrammet i Biblioteks- & informationsvetenskap omfattar 80 högskolepoäng som är fördelade på två kurser:

- Biblioteks- & informationsvetenskap AB, 40 p
- Biblioteks- & informationsvetenskap CD, 40 p

Utbildningen kan, beroende av omfånget på examensarbetet (10 eller 20 poängs uppsats), leda till kandidat- eller magisterexamen med biblioteks- & informationsvetenskap som huvudämne.

Förkunskapskrav:

För tillträde till magisterprogrammet krävs avklarade kurser omfattande minst 80 poäng, varav 60 poäng i ett huvudämne där en uppsats på minst 10 poäng ingår.

Urval:

Urval sker genom muntliga och skriftliga tester.

Uppläggning:

Magisterprogrammet är upplagt som en helfartsutbildning över fyra terminer och ges både vid campus och på distans. Under de första två terminerna (kursen biblioteks- & informationsvetenskap AB) studeras grunderna inom ämnet i totalt 9 olika moment. Den första terminen sker undervisning på moment 1–5. Moment 3 löper över hela första terminen och undervisningen bedrivs parallellt med undervisningen i de övriga 4 momenten. Under den andra terminen studeras moment 6–9. Moment 7 löper över hela andra terminen och undervisningen bedrivs parallellt med undervisningen i de övriga 2 momenten.

Termin tre och fyra (biblioteks- & informationsvetenskap CD) ska ge en fördjupning i ämneskunskaperna och omfattar totalt 6 moment. Tredje terminen innehåller också en kortare praktikperiod om fem veckor (moment 2) och så snart denna är avklarad påbörjas arbetet med examensarbetet (moment 3). Detta moment löper sedan fram till läsårets slut, parallellt med undervisningen på övriga moment. Oavsett vilken omfattning på examensarbete som väljs, 10 p kandidatuppsats eller 20 p magisteruppsats, domineras utbildningens andra år av uppsatsarbetet.

Kursplan för biblioteks- & informationsvetenskap AB, 40 p

Förkunskapskrav:

Kursen är öppen endast för dem som är antagna till magisterprogrammet i biblioteks- & informationsvetenskap.

Syfte:

Kursen syftar till att förmedla grundläggande kunskaper inom ämnets båda huvudområden, 1: effektiv samling, lagring och återvinning av information samt 2: informationens samhälleliga betydelse, olika institutioner för informationshantering och inte minst olika typer av bibliotek.

Examination:

Examination sker genom skriftlig och/eller muntlig redovisning av uppgifter och övningar gjorda individuellt eller i grupp. Undervisningen är till övervägande del obligatorisk. Samtliga moment i kursen bedöms med något av betygen Godkänd eller Underkänd.

I kursen ingår följande 9 moment:

Moment 1: Introduktion till biblioteks- & informationsvetenskap, 3 p

Momentet ger en introduktion till ämnet biblioteks- & informationsvetenskap, dess uppkomst och utveckling, olika områden och centrala frågeställningar. Kopplat till ämnets framväxt diskuteras informationens samhällseliga betydelse. Vidare introduceras ett övergripande ABM-perspektiv, där de olika ABM-institutionernas gemensamma drag och skillnader dem emellan lyfts fram. Tillfälle ges också att få en introduktion i nödvändiga baskunskaper för det omfattande datorhanterandet under resten av utbildningen.

Moment 2: Vetenskaplig klassifikation, 3 p

Moment 2 orienterar om såväl den vetenskapliga som den lekmanamässiga klassifikationens problem och dess samband med olika sociala och kulturella kontexter. Det syftar till att ge de studerande en djupare förståelse av de konkreta metoder för ordnande som studeras i andra delar av kursen. Momentet genomförs i samverkan med utbildningarna i arkivvetenskap och museologi.

Moment 3: Elektronisk dokumenthantering I, 4 p

Med utgångspunkt i ABM-området ges en grund för hur elektroniska dokument kan vara uppbyggda och hanteras. En teoretisk diskussion kring dokumentbegreppet introduceras också. Aktuella tekniska metoder för presentation, lagring och metadatahantering introduceras både teoretiskt och praktiskt. Momentet genomförs i samverkan med utbildningarna i arkivvetenskap och museologi.

Moment 4: Den litterära processen och bibliotekens roll, 3 p

Syftet är att med avstamp i det enskilda dokumentet ge kunskaper om den litterära processen och bokmarknaden. Vidare ska momentet orientera om hur biblioteken förvärvar dokumentbaserad information samt frågan om förvärv ur ett etiskt perspektiv.

Moment 5: Dokumentrepresentation, 7 p

Momentets syfte är att ge en god inblick i frågan om hur dokument bör beskrivas i en katalog för att göra dem sökbara. Kursen innehåller dels praktiska moment som ger färdigheter i modern bibliografisk beskrivning på en grundläggande nivå, dels en teoretisk och problematiserande del. Den teoretiska delen knyter i viss mån an till det föregående momentet, Vetenskaplig klassifikation, och tar upp frågeställningarna kring klassifikationers kontext ur ett biblioteks- och informationsvetenskapligt perspektiv.

Moment 6: Bibliotek, kultur och samhälle, 5 p

Momentet syftar till att ur ett historiskt och kulturpolitiskt perspektiv studera bibliotekens roll som kunskaps- och kulturinstitution och som förvaltare av kulturarvet. I sammanhanget görs också en jämförelse mellan de olika ABM-institutionernas uppdrag och verksamhet. Momentet behandlar även bibliotekaryrkets utveckling ur ett professionaliseringsperspektiv.

Moment 7: Elektronisk dokumenthantering II, 5 p

De teoretiska och praktiska kunskaper vilka grundlades i Elektronisk dokumenthantering I, breddas och fördjupas. Momentet löper under hela terminen. och genomförs i samverkan med utbildningarna i arkivvetenskap och museologi.

Moment 8: Teorier om behov, sökning och användning av information, 6 p

Momentet syftar till att ge en introduktion till teorier och forskning om informationssystem ur olika perspektiv, såväl system- som mer användarorienterade. Genom i huvudsak teoretiska studier bibringas studenterna en grundläggande förståelse för begrepp inom området, såsom informationsbehov, informationsökning och informationsanvändning.

Moment 9: Att söka information 4 p

Momentet syftar till att ge såväl allmänna som domänrelaterade kunskaper om olika informationssystem. Studenterna ska få en sammanhangsrelaterad förståelse av informationsåtervinning och informationsförsörjning, där övergripande perspektiv, såsom t.ex. vetenskaplig kommunikation, observeras. Genom såväl praktiska som teoretiska inslag ska studenterna bibringas generella färdigheter vad gäller informationssökning och referensarbete i olika miljöer och via olika medier.

Kursplan för biblioteks- & informationsvetenskap CD, 40 p

Förkunskapskrav:

Kursen är öppen endast för dem som är antagna till magisterprogrammet i biblioteks- & informationsvetenskap samt erhållit betyget Godkänd på minst 32 poäng av kursen biblioteks- & informationsvetenskap AB.

Syfte:

Kursen syftar till att förmedla fördjupade kunskaper inom ämnets båda huvudområden, 1: effektiv samling, lagring och återvinning av information samt 2: informationens samhälleliga betydelse, olika institutioner för informationshantering och inte minst olika typer av bibliotek.

Examination

Examination sker genom skriftlig och/eller muntlig redovisning av uppgifter och övningar gjorda individuellt eller i grupp, samt genom framläggandet av ett examensarbete i form av en kandidat- eller magisteruppsats. Undervisningen är till övervägande del obligatorisk. Samtliga moment på kursen bedöms med något av betygen Godkänd eller Underkänd, med undantag för moment 3 (kandidat- eller magisteruppsats) som bedöms med något av betygen Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd.

I kursen ingår följande 6 moment:

Moment 1: Teori och metodkurs, 5 p

Momentets syfte är att fördjupa diskussionen om biblioteks- & informationsvetenskapens avgränsning och relation till andra akademiska discipliner och att orientera om teorier och metoder som används i forskning inom ämnet. Momentet ska fungera som en förberedelse inför moment 3 och genomförs delvis tillsammans med motsvarande moment i arkivvetenskap och museologi.

Moment 2: Praktik, 5 p

Praktiken skall omfatta 5 veckors sammanhängande, handledd verksamhet på bibliotek eller annan lämplig institution för informationshantering.

Moment 3: Kandidat- eller magisteruppsats 10/20 p

Momentet kan genomföras antingen som en 10 p. kandidatuppsats eller en 20 p magisteruppsats.

Moment 4: Informationsförmedling ur ett användarperspektiv, 5 p

Momentet syftar till att ge kunskap om användares interaktion med informationssystem genom att utveckla kunskaper om behov, sökning och användning av information utifrån ett användarperspektiv.

Moment 5: Pedagogiska aspekter på informationsförmedling, 5 p

Momentet fokuserar på förmedlingsaspekterna i olika verksamheter inom informationshanteringsområdet. Syftet är att frilägga de pedagogiska synsätt som ligger till grund för olika typer av förmedlande aktiviteter inom informationshanteringsområdet. Vidare studeras relevanta pedagogiska arbetsmetoder som biblioteks- och informationsvetare kan använda för att öka tillgängligheten till information.

Moment 6: Fördjupningskurser, 10 p

Momentet läses enbart av de studenter som valt att skriva en 10 p kandidatuppsats. De båda fördjupningskurserna om vardera 5 p ges i regel som läskurser men kan ges som undervisningskurser beroende av tillgängliga resurser och antal deltagare.

Bok- och bibliotekshistoria, 5 p

I fördjupningskursen uppmärksammas den utveckling som boken som fysiskt föremål undergått, mot en bokmarknadshistorisk bakgrund. Dessutom studeras olika former av privata och offentliga bibliotek och deras varierande funktioner som förmedlare av information utifrån ett kulturhistoriskt perspektiv.

Populärlitteratur för bibliotekarier, 5 p

Denna fördjupningskurs tar upp begreppet populärlitteratur till diskussion och ger en orientering om populärlitteraturens historia och förutsättningar samt om olika genrer som brukar föras hit. Häri ingår även information om specialbibliotek i Sverige med anknytning till populärlitteratur.